

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/28/2023
Identifikačné číslo spisu:	3822201151
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3822201151.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35724803, zastúpeného Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53255739, proti žalovanému B. B., narodenému P. bývajúcemu v Z., o 4.023,27 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8Csp/13/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2023 sp. zn. 17CoCsp/45/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2023 sp. zn. 17CoCsp/45/2022 z r u š u j e a v e c v r a c i a t o m u t o s ú d u n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. augusta 2022, č. k. 8Csp/13/2022-80 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Žalobca podanou žalobou sa proti žalovanému domáhal zaplatenia sumy 4.023,27 eura s príslušenstvom. V žalobe uviedol, že jeho právny predchodca (G.) uzatvoril so žalovaným zmluvu o úvere, na základe ktorej žalovanému poskytol finančné prostriedky, ktoré sa žalovaný zaviazal vrátiť v mesačných splátkach. Následkom nesplácania úveru právny predchodca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru 18. 02. 2019. Súd prvej inštancie uzatvorenú zmluvu o úvere posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú a ďalej skúmal, či je uplatnené právo zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 54a Občianskeho zákonníka premlčané. Súd prvej inštancie konštatoval, že zmluvné strany si v zmluve o úvere dohodli splatnosť splátok vždy k 20. dňu v mesiaci. Právny predchodca žalobcu si uplatnil svojím dispozičným úkonom právo o plnenie celku ku dňu 18. 02. 2019, a to oznámením o vyhlásení splatnosti a výzvou na zaplatenie z 18. 02. 2019. Ku 18. 02. 2019 (výzva podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) bol žalovaný v omeškaní aj s úhradou splátky, splatnej 20. 11. 2018. Omeškanie trvalo viac ako tri mesiace u splátky splatnej dňa 20. 11. 2018. Dňom 21. 11. 2018 (v deň nasledujúci po dátume 20. 11. 2018), tak začala podľa súdu prvej inštancie plynúť premlčacia doba splatnosti celého zosplatneného dlhu žalovaného. Trojročná premlčacia doba by uplynula dňa 21. 11. 2021. Pri posúdení možného premlčania nároku uplatneného žalobcom bolo potrebné podľa súdu prvej inštancie zohľadniť aj ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii (ďalej ako „zákon č. 62/2020 Z. z.“). Podľa § 1 a § 8 tohto

zákona lehota na uplatnenie práva neplynula v období od 27. 3. 2020 do 30. 4. 2020, t. j. 35 dní a od 19. 1. 2021 do 28. 2. 2021, t. j. 41 dní. Celkovo lehota spočívala 76 dní, o ktoré je potrebné predĺžiť lehotu na podanie žaloby, v ktorej musel podať žalobca návrh, aby sa pretrhlo plynutie premľacej lehoty a jeho nárok sa nepremľal. Žalobcovi skončila lehota o 76 dní po dátume 21. 11. 2021, žalobca by teda musel podať žalobu do dňa 5.2.2022, aby sa vyhol účinkom § 54a Občianskeho zákonníka. Žalobca ako právny nástupca pôvodného veriteľa si však svoje právo na zaplatenie zosplatneného dlhu z úveru uplatnil žalobou 28.03.2022, teda po uplynutí premľacej doby. Súd prvej inštancie skonštatoval, že nárok žalobcu je premľaný, a preto žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. apríla 2023 sp. zn. 17CoCsp/45/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v žalobe zamietajúcom výrok ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP), zmenil výrok o náhrade trov prvoinstančného konania tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal a rozhodol, že žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v rozhodnutí skonštatoval, že žalobca v odvolaní nesúhlasil s právnym posúdením súdu prvej inštancie o premľaní žalobou uplatneného nároku. Mal za to, že premľacia doba pre všetky splátky splatné po 18. 02. 2019 začala v súlade s § 103 OZ plynúť od zročenosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (v posudzovanom prípade od splátky splatnej dňa 20. 1. 2019) a uplynula by najskôr dňa 6. 04. 2022 (20. 01. 2019 + 3 roky a 76 dní, počas ktorých v priebehu predchádzajúcich 3 rokov premľacia lehota neplynula v súvislosti s mimoriadnymi opatreniami v súlade s ustanoveniami zákona č. 62/2020 Z. z.). Keďže žaloba bola podaná na súde 25. 03. 2022, žalobca uplatnil svoj nárok pred uplynutím premľacej doby (včas). S týmto názorom sa odvolací súd nestotožnil, keď uviedol, že v prejednávacom prípade bolo súdom prvej inštancie správne ustálené, že k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti došlo právnym predchodcom žalobcu dňa 18. 02. 2019, a to pre splátku splatnú dňa 20. 11. 2018. Tomuto skutkovému zisteniu zodpovedá obsah listinného dôkazu Oznámenie o vyhlásení splatnosti a výzva na zaplatenie z 18. 2. 2019 (č. 1. 38), v ktorom právny predchodca žalobcu vyhlasuje mimoriadnu splatnosť pre splátku splatnú dňa 20. 11. 2018 (slovami „neevidujeme úhradu splatnej splátky“ a „Keďže tento stav pretrváva viac ako tri mesiace od vzniku omeškania, v zmysle príslušným ustanovení Pôžičky/Úveru vyhlasujeme splatnosť pôžičky/úveru“). Súd prvej inštancie nezaujal správny právny záver, keď konštatoval, že dňom 21. 11. 2018 začala plynúť premľacia doba. Najvyšší súd SR totiž v uznesení z 30. 01. 2023, sp. zn. 9Cdo/368/2021, skonštatoval, že „aplikácia osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, pri premľaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) sa začiatok plynutia premľacej doby spravuje všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka. Veriteľ sa môže po prvý raz domáhať svojho práva na súde prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatnenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premľacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premľacia doba pri zosplatnení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka)(por. 7Cdo/268/2020)“. Uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR je plne aplikovateľné i na toto prebiehajúce konanie. Vzhľadom na to, že došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pre splátku splatnú dňa 20. 11. 2018, tak veriteľ sa mohol domáhať svojho práva na súde nasledujúci deň po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa od tejto splátky, t. j. od 21. 1. 2019. Trojročná premľacia doba preto uplynula dňa 21. 1. 2022. Žalobca podal žalobu na súd prvej inštancie až dňa 28. 03. 2022, teda po uplynutí premľacej doby. V tejto súvislosti sa odvolací súd nestotožnil so súdom prvej inštancie i názorom odvolateľa, že premľacia doba neplynula 76 dní podľa § 1 a § 8 zákona č. 62/2020 Z. z.. Zámerom tohto zákona totiž nebolo, aby v čase od 27. 3. 2020 do 30. 4. 2020, resp. od 19. 1. 2021 do 28. 2. 2021 neplynuli všetky premľacie lehoty. Zámerom bolo, aby neplynuli iba tie premľacie lehoty, ktorých koniec by uplynul v čase od 27. 3. 2020 do 30. 4. 2020, resp. od 19. 1. 2021 do 28. 2. 2021, a to z dôvodu prijatých opatrení pred ochorením COVID-19, (pozri tiež dôvodovú správu k tomuto zákonu, prípadne rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. 9. 2022,

sp. zn. 3Cob/22/2022). Koniec premlčacej doby neuplynul v uvedených časových rozpätiach, a preto tento zákon nedopadá na prejednávánú vec. Totožný záver odvolací súd prezentoval aj vo svojej skoršej rozhodovacej činnosti, konkrétne v rozsudku z 26. 01. 2023, sp. zn. 17CoCsp/35/2022. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval nárok žalobcu za premlčaný, súd prvej inštancie správne zamietol žalobu s poukazom na § 54a OZ, odvolací preto rozsudok prvej inštancie v žalobe zamietajúcim výrok potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnil v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, lebo rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za takú právnu otázku dovolateľ považoval to, či (ne)plynie premlčacia doba v období od 27. 03. 2020 do 30. 04. 2020 a od 19. 01. 2021 do 28. 02. 2021 podľa § 1 a § 8 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (ďalej len „zákon č. 62/2020“). Podľa názoru dovolateľa v uvedených obdobiach premlčacia doba neplynula (v dĺžke 76 dní), a to bez ohľadu na prípad, že premlčacia doba nemala uplynúť v niektorom z uvádzaných období. Preto o 76 dní sa predlžuje plynutie premlčacej doby. Správnosť toho názoru dovolateľa majú podporovať viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, (napr. Krajský súd v Trenčíne sp. zn. 19CoCsp/28/2022 zo 07. 12. 2022, Krajský súd v Prešove sp. zn. 5CoCsp/23/2022 z 23. 02. 2023, sp. zn. 13CoCsp/31/2022 zo 06. 12. 2022). Podľa názoru dovolateľa premlčacia doba pre všetky splátky splatné po 18. 02. 2019 začala v súlade s § 103 OZ plynúť od zročnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (v posudzovanom prípade od splátky splatnej dňa 20. 1. 2019) a uplynula by najskôr dňa 6. 04. 2022 (20. 01. 2019 + 3 roky a 76 dní, počas ktorých v priebehu predchádzajúcich 3 rokov premlčacia lehota neplynula v súvislosti s mimoriadnymi opatreniami v súlade s ustanoveniami zákona č. 62/2020 Z. z.). Keďže žaloba bola podaná na súde 25. 03. 2022, žalobca uplatnil svoj nárok pred uplynutím premlčacej doby (včas). Z týchto dôvodov rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto ho navrhol dovolateľ zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný neuplatnil právo vyjadriť sa k dovolaniu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nielen prípustné ale aj opodstatnené.

6. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. Dovolateľ v dovolaní ako dovolací dôvod uviedol § 421 ods. 1 písm. b) CSP k nemu vymedzil právnu otázku tak, či spočíva, resp. neplynie premlčacia doba pohľadávky v súkromnoprávnom vzťahu v období odo dňa účinnosti ustanovení zákona č. 62/2020 Z. z., t. j. od 27. marca 2020 do 30. apríla 2020 a od 19. januára 2021 do 28. februára 2021, bez ohľadu na to, či uplynutie tejto lehoty skončí v rozhodnom období. Teda dovolateľ v nastolenej právnej otázke sa pýta, či (ne)plynie premlčacia doba v období od 27. 03. 2020 do 30. 04. 2020 a od 19. 01. 2021 do 28. 02. 2021 vzhľadom na ustanovenia § 1 a § 8 zákona č. 62/2020 Z. z..

8. Dovolací súd konštatuje, že v čase po podaní predmetného dovolania najvyšší súd nastolenú právnu otázku opakovane riešil v druhovo totožnej veci, a to v uznesení z 29. mája 2024, sp. zn. 1Cdo/99/2022 i v uznesení z 26. septembra 2024, sp. zn. 4Cdo/155/20239. V takom prípade je dovolací súd viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenie spadá (§ 421 ods. 1

CSP). Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

8.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 29. mája 2024, sp. zn. 1Cdo/99/2022 poukázal na účel zákona č. 62/2020 Z. z. a uviedol, že „ustanovenie § 1 písm. a) sa týka všetkých premlčacích a prekluzívnych lehôt v súkromnoprávných vzťahoch, tak lehôt, ktoré i) začali plynúť pred nadobudnutím účinnosti zákona (27. 3. 2020) a neuplynuli do 30. 4. 2020 (ďalej len „stanovené obdobie“), ii) lehôt ktoré začali plynúť pred 27. 3. 2020 a ich koniec pripadol na stanovené obdobie, ako aj tých ktoré iii) začali plynúť počas stanoveného obdobia a ich koniec nastal až po 30. 4. 2020. Pri všetkých prípadoch platí, že pri počítaní lehoty musí byť zohľadnené časové obdobie 27. 3. 2020 - 30. 4. 2020“.

8.2. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 26. septembra 2024, sp. zn. 4Cdo/155/20239 v bode 16. jeho odôvodnenia uviedol, že vyššie vyslovený záver najvyššieho súdu (sp. zn. 1Cdo/99/2022) považuje za prijateľný a nehodlá sa od neho odchýliť. Napokon výslovne dodal, že: „Zároveň je toho názoru, že totožný prístup je potrebné primerane aplikovať aj na ustanovenie § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z., čo znamená, že všetky premlčacie a prekluzívne lehoty v súkromnoprávných vzťahoch spočívali okrem obdobia od 27. marca do 30. apríla 2020 aj v období od 19. januára 2021 do 28. februára 2021.“.

8.3. Obdobný právny názor avšak ohľadom spočívania (neplynutia) dovolacej lehoty v rozhodných obdobiach bol vyslovený aj v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 289/2021-32 zo 17. augusta 2021 a v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/189/2020, sp. zn. 7Cdo/319/2021.

9. Vec prejednávajúci senát považuje v tomto spore vyššie vyslovené závery dovolacieho súdu za prijateľné a nemieni sa od nich odchýliť. Je teda toho názoru, že pri nastolenej právnej otázke je potrebné primerane zohľadniť aj ustanovenia § 1 písm. a) a § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z., čo znamená, že všetky premlčacie a prekluzívne lehoty v súkromnoprávných vzťahoch spočívali v období od 27. marca do 30. apríla 2020 a v období od 19. januára 2021 do 28. februára 2021.

10. Ak odvolací súd založil svoje rozhodnutia v tejto právnej otázke na inom právnom názore, podľa ktorého nebolo potrebné zohľadniť spočívanie premlčacej doby stanovené zákonom č. 62/2020 Z. z. v prípade, keď premlčacia doba neuplynula práve v rozhodnom časovom období, jeho rozhodnutie nespočíva na správnom právnom posúdení veci.

11. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

13. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.